

Uredništvo:
Schillerjeva cesta št. 3,
na dvorišču, I. nadstropje.

Rokopisi se ne vračajo.

List izhaja vsak dan razun nedelj in praznikov ob 4. uri popoldne.

Sklep uredništva ob 11. uri dopoldne.

Nefrankirani dopisi se ne sprejemajo.

Anonimni dopisi se ne uvažujejo.

NARODNI DNEVNIK

Upravišтво:
Schillerjeva cesta št. 3.
Naročnina znaša za avstro-
ogerske dežele:
celoletno . . . K 25.—
polletno . . . K 12.50
četrletno . . . K 6.30
mesečno . . . K 2.10
Za Nemčijo:
celoletno . . . K 28.—
za vse druge de-
žele i. Ameriko K 30.—
Naročnina se pošilja vnaprej.
Za oglase (inserte) se
plačuje od čveterostopne
petit vrste po 12 h, za
večkratne natis primeren
popust.
Posamezna št. stane 10 h.

Štev. 287.

Telefonska številka 65.

Celje, v četrtek, dne 16. decembra 1909.

Čekovni račun 48.817.

Leto I.

Kolašinska obsodba.

Ni nam mogoče molčati! V zgodovini je najti le v krvoločnem gospodarstvu španskega vojvode Albe na Nizozemskem primer tega, kako sedaj gospoduje „ustavna“ vlada Tomanovičeva na Črni gori. Polnijo se ječe, najboljši sinovi dežele stopajo na morišče, zato ker ne morejo mirno gledati, kako današnja nazadnjaška vlada s „knjazom i gospodarom“ Nikolom na čelu izmogava ubogo črnogorsko ljudstvo.

Istina je, človek se težko odreče predstavi o junaškem, idealnem življenju črnogorskih sokolov, kateri so pod vodstvom kneza Nikole dali svetu vzgled skoraj neverjetnega junaštva. Svobodnih Brd, nepristopne Črne gore sedaj več ni. To kar danes slišimo o tej zemlji, niso več poročila o novih junaških delih, temveč o novih nasilstvih, ne več o smelem odbitju sovraga temveč o žalostnem prodajanju naroda tujcem; ne čujemo več groma pušk in ne svetijo se krvi žejni handžari v boju proti Turčinu; na ušesa nam bije stokanje in tožbe tlačenih in preganjanih, slišimo grozotne povesti o zločinstvih na lastnih bratih. V Črni gori se ubija, javno in tajno, z obsodbo in brez obsodbe, a z dovoljenjem in ukazom nazadnjaške vlade in absolutističnega kneza.

Cetinjska afera z bombami, v kateri je znani Nastič pričel tako uspešno svojo denuncijantsko karijero, je bila prva prilika, ki je imela opozoriti slovanski svet na sodobno barbarstvo v Črni gori. Nečuvena lumparija črnogorske vlade, ki je dala po krivem pričati proti neprijetnim ji vodjam opozicije, se nam je zdela skoro neverjetna. Toda vsem, ki so morda še dvomili, da so justični umori v Črni gori mogoči, je morala odpreti oči Vasojevičeva afera.

V Kolašinu so dne 30. novembra vojaki Njegovega Veličanstva, kneza Nikole črnogorskega ustrelili tajno po-

ročnika Petra Djinoviča, praporščaka Mihaela Jojiča, starosta Račića, podporočnika Mitroviča in vodjo opozicije v plemenu kučkem Ilija Božo Petroviča. Na smrt sta še bila obsojena častnik Bojović in major Mitrovič, biv. poveljnik črnogorske vojske, a sta pobegnila, predno so ju mogli vreči v ječo. Poleg tega je bilo obsojenih 52 ljudi na ječo od 2 do 20 let. Sodil jih je vojni preki sod, kateremu je predsedoval analfabet Mihael Vučinič, brigadir, a za sodnike mu je bilo dodeljenih 6 analfabetov in 2 častnika, absolventa ljudske ozir. podčastniške šole. Obsodba je utemeljena s tem, da so baje obtoženci hoteli vreči čednega Nikolo s prestola in na njegovo mesto posaditi naslednika Danila in dalje da so baje hoteli ubiti sedanjega ministre in dvorne uradnike.

„Narodni Dnevnik“ je sicer že enkrat priobčil zgodovino te takozvane vasojevičke afele, a bodi tu na kratko še enkrat omenjena: Meseca julija tega leta so zaprli nekoliko kmetov iz vasi Slatina, plemena Vasojevičev. Vasojeviči štejejo okrog 30 tisoč duš; to je eno najmočnejših srbskih plemen, ki je naseljeno od Črne gore pa doli do Soluna. Jetniki si niso bili v svesti nobene druge krivde kakor da so bili opozicionarci. A tega ne prenaša Tomanovičeva vlada. Tomanovič se drži z zobmi in nohti na krmilu. Ima sicer na svoji vesti toliko grehov, da bi ga Črna gora in niti sam knez ne mogel dolgo držati, ako bi se ne skazal za pravega človeka, ki zna potlačiti vsako opozicijo. Bombna afera je sicer na gotov čas utrdila njegovo stališče, a kmalu je bilo treba novega sredstva za to utrditev. Dal je svojim uradnikom ukaz, da so mu sestavili imenik vseh vplivnejših opozicionalcov. Ker je vo-hunstvo v Črni gori dovršeno do naravnost idealne popolnosti, ni bilo treba mnogo truda za to. — Z imenikom je stopil Tomanovič pred kneza in mu je razložil, da so to zarotniki proti nje-

govi osebi, katere treba odstraniti.

Knez zelo dobro ocenjuje nevarnost opozicijskega gibanja. Ako je bilo kedaj, tako je sedaj treba, da bi v skupščini ne bilo neprijetnega odpora. Črna gora je pravkar sklenila v Angliji posojilo 6 milijonov kron, da se pokrijejo stroški za slavnost petdesetletnice Nikolovega vladarstva, ki ima biti prihodnje leto in povrh tega še za nekatere javne in — zasebne kneževske potrebe. Zato je bilo treba poprej ubiti opozicijo, kajti ne bi bilo prijetno, ako bi se zopet zgodil enak slučaj ko nedavno tega, ko je zginil iz državne blagajne poldrug milijon kron, o katerih ni nobenega potrtila. Knjaz je prepovedal o stvari govoriti — in ni se govorilo. Danes se v Črni gornji nikdo ne upa javno upirati vladinemu početju, saj si potem ni varen življenja. Vladne kreature brez milosti ubijejo vsakogar, kdor bi si upal imeti lastno mnenje. To so strašne, naravnost neverjetne razmere. A za njihovo resničnost jamčijo ljudje, o kojih resnicoljubnosti ni dvoma.

Tomanovičeva vlada, ki je Nikoli tako zelo po volji, se drži na vladi samo z nasilstvom, ki ne pozna nobenega usmiljenja. V bombni aferi se je uničilo vodje opozicije okrog Cetinja. Toda dalje proti severu, na severovzhodu je še ostalo nekaj samozvestnih ljudi. Sedaj sega vladno nasilstvo tudi tje. V Slatini je bil napravljen prvi poskus. Po krivici zatvorjene seljake je hotel baje osvoboditi jeden član njihovega plemena, poročnik Djinovič. Zbral je nekaj svojih vojakov in jih vodil k smodnišnici — na Črni gori nosi sicer vsakdo puško ali pistolo, pa streljiva nima, — kjer jim je oznanil, da gredo osvobodjevat zaprtih bratov. Tovariši so sprejeli poziv malo začudeno — a še predno so se odločili k dejanju, jih je že zajela vojska. Djinovičev čin je tako čuden, da ga mnogi smatrajo še danes za agenta provokatera, katerega so nagradili ce-

tinjski gospodovalci s smrtjo. Nad krajem je bilo takoj proglašeno obsedno pravo in so zaprli vsega skupaj 150 ljudi.

V slovanskem tisku so se takoj oglasili ostrí glasovi proti novemu krvavemu črnogorskemu zločinu. Vlada je javnost tolažila, da bode poročnik disciplinarno kaznovan, druge pa da bodo izpustili. Nato se je javnost prenehala zanimati za stvar. Vojno sodišče je mirno delovalo dalje in na koncu preiskave je zboroval minister-ski svet pod predsedstvom kneza Nikole. Smrtni obsodbi je nasprotoval samo minister Vukotič, vsi drugi so glasovali za njo. Da bi se pleme Vasojevičev ne uprlo, so odpeljali obsojence po noči na odljudno mesto, kjer je čakala stotnja vojakov, ki jih je ustrelila. — Svet je z grozo izvedel o smrtni obsodbi šele po njeni izvršitvi.

Ko so nedavno tega ustrelili predboritelja svobodne misli, Frančiška Fer-rerja, je protestiral celi izobraženi svet. Tudi sramoten zagrebški proces je evropejska javnost jednodušno obsodila. Zakaj ne protestira cela slovanska javnost proti temu zločinu, zakaj zakriva z molkom krvoločno črnogorsko grozovlado? Kdor zdaj molči, je tudi soudeleženelec tega zločina, s katerim se ubija bodočnost svobodne Črne gore. „Kolašinski zločin je čin neljudski, nepolitični, nedinastični, nesrbski“, piše celo mirna belgrajska „Politika“. Ako je resnična Kollarjeva beseda: Ako pokličeš Slovana, naj se ti odzove človek, potem mora zavihirati v slovanski duši pravi vihar ogorčenja nad nazadnjaškimi strahotami v Črni gori. V Zagrebu so sodili samo k ječi, v Kolašinu so ubijali. Kolašin je torej Zagreb rehabilitiral. Slava Nikoli!

Politična kronika.

d Glasovi k Friedjungovemu procesu. Ljubljanski „Slovenec“ je edino večje politično glasilo na slo-

LISTEK.

Orlov in njegova žena.

Ruski spisal Maksim Gorki.
Preložil Fedor Gradišnik.

(Dalje.)

Mirni glas Pronina — tako je bilo ime drugemu strežaju — in njegova lahna hoja sta imela za Orlova nekaj tolažljivega in pomirljivega v sebi.

„Le glavo pokonca, brate! Se boš že še vsem privadil! Tukaj se ne živi slabo . . . Hrana, postrežba in tako dalje — vse famozno! Umreti moramo slednjič vsi, saj to je ob sebi umevna stvar v življenju. Do tja pa, kakor sem rekel, glavo pokonca! . . . Ali boš pil žganje?“

„Zakaj ne?“ je dejal Orlov.

„No, tamkajle v kotu imam kapljico za vsak slučaj. Pojdi, spijva ga požirek!“

Šla sta v kot barake in se krepčala s kozarcem žganja. Potem je na-

kapal Pronin mednega olja na košček sladkorja ter ga ponudil Orlovu.

„Vzemi, sicer izvohajo, da sva pila. Glede žganja so tukaj jako strogi. Pravijo, da je škodljivo.“

„In ti — ali si se privadil temu življenju?“ ga je vprašal Grigorij.

„To bi ne bilo slabo! Jaz sem bil eden izmed prvih tukaj. Na stotine jih je že umrlo pred mojimi očmi. Nekoliko nemirno se živi tukaj, a drugače ne slabo, če naj govorim resnico . . . Božje delo je to — tako nekako kot v vojski sanitetne kolone . . . Ali si že čul o saniteti in o usmiljenih sestrah? Videl sem jih v turški vojski — tudi pri Ardahanu in Karzu sem bil. To so ti bili imenitni fantje, bratec, ti ljudje od sanitete, resnično pogumni fantje! Mi vojaki smo imeli vsaj svoje puške in topove; oni pa so hodili brez vsega sredi med ploho svinčenk, kot da se izprehajajo po zelenih vrtovih. In kateri so našli, naj je bil naš ali Turčin — vse so prinesli obvezat, in

okrog njih je kar žvižgalo . . . šš . . . ši! Tju! Fit! Včasih je zadela takega re-veža kroglja v vrat . . . parduz! in ležal je na tleh.“

Ta govor, v zvezi s požirkom žganja ki ga je pil, je spravil Orlova v zaupno razpoloženje!

„Če sem rekel a, moram reči tudi b,“ se je tolažil ter drgnil nekemu bolniku noge.

Za njim je prosil nekdo s stoka-jočim glasom: „Dajte mi vode . . . dajte mi piti . . . ljubi mo-oji!“

Zopet drugi je vpil s šklopotajočimi čeljustmi: „O . . . oh . . . hohoho . . . še toplejše! . . . Bolje je, gospod doktor! Kristus vam povrni! Še malo vroče vode!“

„Dajte vendar vino sem! je vpil doktor Vaščenko.“

Orlov je pri svojem delu skrbno pazil na vse, kar se je godilo okrog njega, in zdelo se mu je, da vse to ni tako brez smisla, kot se mu je zdelo spočetka. Tu ni bilo kaosa, ampak vla-

dal je tu silna, povdarna moč. Samo če se je domislil policista, ga je spreletela groza in boječje je zrl skozi okno tja v dvorano, kjer so ležali mrtveci. Že je verjel, da je bil policist mrtev, a vkljub temu je še vedno omahoval. Ko bi se naenkrat mrlič dvignil in zakričal? In spomnil se je, da mu je nekdo nekoč pripovedoval, kako so nekje poskakali ljudje, ki so umrli za kolero, iz svojih redov ter se razkropili na vse štiri vetrove.

Kadar je hodil Orlov po baraki sem in tja, ter zdaj bolnike drgal, zdaj jim pomagal pri kopanju, mu je bilo, kot da mu v glavi vre in kipi. Mislil je na Matrono — kaj pač dela sedaj? Za hip si jo je želel vsaj za en trenutek videti. A kaj nato je zopet mislil! „Ah, kaj, teji se tukaj ne bo nič zgodilo; naj se le podviza, debeluška. Škodilo ji ne bo, če malo shujša . . . morda jo mine potem njena sitnost.“

Dalje prihodjajo.

vanskem jugu in severu, ki s slastjo ponatiskuje vse nemške laži o Supilu in srbohrvatski koaliciji. Vodi ga pri tem nizkotno denuncijantstvo, kleč-plaztvo, sovražnost proti Supilu kot naprednjaku in — denar Pijevega društva. — Izpovedba mladega barona Chlumeckega, da je baje dal Supilu svoj čas v Dubrovniku sto goldinarjev, je imela biti petarda, ki bi razbila srbo-hrvatsko koalicijo. Petarda pa je — na žalost dunajske vlade in ljubljanskega „Slovenca“ — odrekla. — „Obzor“ piše: Dasiravno nima Supilova afeta z baronom Chlumeckim ničesar opraviti s sedanjo obravnavo, je vendar koalicija takoj razumela, da je ost te obdolžitve naperjena proti njej. Bilo je to tudi jasno iz obnašanja predsednika sodišča in porotnikov. Zategadelj je z zadovoljnostjo vzela lojalno postopanje Supilovo (izstop iz koalicije) na znanje, s katerim je odstranjen vsak vpliv one afere na nadaljni potek procesa. Člani koalicije verujejo Supilu, da Chlumeckega obdolžitev nima nobenega trdnega temelja, a razumejo njegov korak. Vesti, kakor da bi katerikoli član koalicije zaradi one afere izstopil ali namerava izstopiti, so neresnične. — „Pester Lloyd“, ki je za Ogrsko organ ministerstva zunanjih zadev, pravi, da se v odločujočih dunajskih krogih ne pripisuje Friedjungovemu procesu nika-kega pomena, temveč se ga smatra za doigro že končane situacije, ko so bile razmere med Avstro-Ogrsko in Srbijo še zelo napete. Danes pa se te razmere že stalno zboljšujejo in se bodo zboljševale navzlic procesu.

d Boj proti obstrukciji Slovanske jednote. Poročali smo včeraj med brzojavnimi vestmi, da se je sklenilo v Slovanski jednoti z 10 proti 6 glasom začeti zopet obstrukcijo, ker vladini predlogi za preosnovo vlade ne zado- stujejo. Povrh tega je še došlo na- sprotje slovanskih agrarcev proti po- oblastilnemu zakonu. Češki agrarci so takoj vložili 37. nujnih predlogov, a govori se, da jih imajo v Slov. jednoti pripravljenih še 50. Ker obstruirajo s Slovansko jednoto tudi Rusini, kateri pa še sicer nadaljujejo pogajanja z vlado in Poljaki radi različnih kon- cesij za opustitev obstrukcije, razpolaga obstrukcija s približno 140 možmi. Nemci, napredni in klerikalni, Poljaki, socialisti in Italijani se pripravljajo na boj proti obstrukciji. Sklenili so, da ima trajati seja državnega zbora ne- pretrgoma naprej, magari do Silvestro- vega večera, kakor se je izrazil Bie- lohlawek. Organizirali so se v ta namen za nočno in dnevno „službo“ v parla- mentu; predsedniki so si enako razde- lili ure za predsedovanje. Pa ni veliko upanja na zmago: takoj včeraj se je pokazalo, da imajo obstrukcijenisti precej lahko nalogo. Pri razpravi o prvem nujnem predlogu čeških agrarcev za ustanovitev češke živinozdravniške visoke šole v Pragi je takoj govoril posl. Kotlač v vtemeljevanje svojega od 1. ure naprej do polnoči in najbrž še dalje. Slov. jednota bode na ta način potrebovala le malo govornikov. Misli se, da boj proti obstrukciji ne bode trajal dalje ko ta teden, potem pa se bode zasedanje zopet zaključilo. — Poslanec Wolfu je baje rekel mini- sterski predsednik Bienert, da za sedaj ne misli na razpust zbornice, ker bi nič ne spremenil položaja, pač pa na — § 14. — Posl. Waldner je bil včeraj z deputacijo planinskih Nemcev pri Bienertu in mu je izjavil, da bi pomenil jugoslov. minister casus belli za planinske Nemce. Na drugi strani pa je Slov. jednota trdno odlo- žena, da od te zahteve ne popusti ravno tako kakor zahteve po pariteti ne. — V Zvezo južnih Slovanov so

zopet vstopili Biankini, Ivčević, Perič in Vuković. Zveza je po svojih zastop- niki v parlamentarni komisiji Slov. jednote glasovala proti obstrukciji.

d Pooblastilni zakon. Včeraj je šlo odposlanstvo osrednje zveze obrtnikov k trgovinskemu ministru in mu je od- dalo izjavo za skorajšno obnoveitev trgovinskih pogodb z balkanskimi drža- vami. Izjavo je podpisalo 929 nemških, 268 čeških, 38 poljskih obrtnih in indus- trijalnih korporacij. — Glede trgovin- skih pogodb, zlasti glede one z Rumu- nijo, so nastale težave tudi na Ogrskem. Sedanja vlada pravi, da sega njeno polnomočje za sklepanje trgovinskih pogodb samo do 1. jan. 1910; pred svojim odstopom pa vlada ne bi rada sklenila kake dalekosežnejše odredbe. Mogoče je, da odobri parlament trgo- vinsko pogodbo z Rumunijo do Novega leta. Pripomniti pa je treba, da niti rumunski državni zbor še ni odobril trgovinske pogodbe z našo državo.

Drobne politične novice.

d Justh in Kossuth. Posl. Barabáš je hotel doseči sporazum med Justhom in Kossuthom, a ga je Justh javno zasmehoval mesto da bi ga ko- ličkaj poslušal.

d Hrvatski sabor bode pri- hodnje dni razpuščen in se bodo vršile nove volitve. Ni verjetno, da bi Raucha kaj koristil veleizdajski in Friedjungov proces!

Avstro-ogrsko trgovinska bilanca v l. 1908 izkazuje skup- nega izvoza 2389 milj. in uvoza 2467 milj., torej pasivum 77. milj. kron. V letu 1907 smo imeli aktivum 70 milj. kron. Pozna se tukaj carinska vojna z Balkanom.

d Po zakonu za povzdigo živinoreje, ki bi naj nudil agrar- cem kompenzacijo za pooblastilni zakon, bi dobila Štajerska 377'893 kron. Vsoto 5 milj. letno bi namreč razdeljevalo poljedelsko ministerstvo po številu ži- vine v posameznih kronovinah.

Dnevna kronika.

v O nadporočniku Hofrichterju. Go- vori se z gotovostjo, da je obravnav- že tako uspela, da so prišli že do po- zitivnega rezultata. Kemična preiskava je dognala, da poslani cijankali ni bil čist, ampak pomešan s kininom. Tu treba še enkrat pripomniti, da je Hof- richter trdil, da je rabil oblate s kini- nom za psa. Ker se kinim kot prašek seveda ni dal popolnoma iztresti, ga je nekaj ostalo v oblatni škatljici in tako se je zmešal s cijankalijem. To bi ka- zalo Hofrichterjevo krivdo. — Hofrich- ter je baje zelo razburjen in se za tre- ntke ne more nikakor obvladati. Pra- vijo, da mislijo preiskati njegovo du- ševno stanje. (Seveda, take „višje“ spo- znajo vedno norcem! Op. nr.)

v Telefonski pogovor med Dunajem in Rimom. Nепrestani poizkusi na črti Rim-Trst so podali sledeče: Iz Trsta se sliši beseda v Videm, Treviso, Padovo, Rovigo, Verono, Vicenzo, Turin, Brescia in Milan zelo dobro; manj se razume v prometu z Florenco in Jakinom (An- cona). Če so pogoji zelo ugodni se more razumeti tudi pogovor iz Dunaja v Rim. Med Milanom in Benetkami na eni strani in Dunajem na drugi, se da dobro sporazumeti. Vendar pa se sedaj še ne more govoriti o prometu Dunaj- Trst. Poizkusi se še nadaljujejo.

v Jugoslovanska dirka z motorji se pripravlja v Belem gradu in njen na- men je, prekrizati Balkan od Adrije do Črnega morja. Vožnja bi se imela vršiti čez Opatijo, Ljubljano, Zagreb, Beli- grad, Niš, Sofijo, v Varno ali pa v Burgas.

v Vojaški pisarni cesarjevi pride- ljeni vojaški uradniki dobe mesto urad- niškega portepeja zlati oficirski portepe in oficirske zvezde. Nadalje dobe oni uradniki, ki ne pripadajo moštvo in so v činu praporščakov, borto na ovrta- niku in mesto rozet zvezde.

Pravda proti Friedjungu in „Reichs- posti“. Sedaj, ko je Supilo odločil svojo

zadevo od koalicijske, ga zagovarja dr. Rode. Zagovornik zahteva, da se naj dožene, če je Chlumecky resen človek ali samo smešna figura. O tem bodeta pričala Nardelli in Čingrija. O katon- skem značaju Supila, o položaju in nje- govem vplivu na Hrvatskem bode pri- čal grof Pejačević, bivši ban, ki bode potrdil, da Supilo od vlade ni nikoli dobil ni vinarja niti ga je zahteval. Dr. Herman Bahr bi pa mogel izpri- čati, da li je mogel Chlumecky sploh govoriti o političnih razmerah v Dal- maciji. Supilo je tekom obravnave po- vedal, da je Chlumecky tudi del pisma krivotvoril. Profesor Božidar Marković je dokazal, da je ves protokol in doku- ment ponarejen in da sploh ni bilo no- bene seje, kateri bi bil on takrat pred- sedoval. Povedal je naslov, kje je v Berlinu in na Dunaju omenjene dni prebival. Da so dokumenti podvrženi, je izrekel tudi belograjski avstrijski poslanik Forgach. Poslanec Stransky (Čeh) je interpeliral justičnega ministra, zakaj pripusti, da „N. Fr. Pr.“ in „Reichspost“ tako nplivata na porot- niki. Tudi predsednik sodišča dr. Wach je nesramno pristranski.

Dopisi.

„Valenska svatba“ v ma- riborskem slovenskem gledališču, ki se uprizori dne 19. grudnia t. l., bode v resnici kaj zanimiva. Igra je vzeta iz rumunskega življenja in sicer iz visokih krogov aristokracije. Uloge za to igro imajo v rokah izborne moči in že pri vajah je opaziti pretresnojočo napetost med posameznimi prizori, da človeka nehote spreleta groza. Lepa mlada ci- ganka Sanda se poroči z bojarjem, starcem. Gostija in gostje, vse kaže bogastvo, razkošnost, pa tudi zavist in posebno gospa Lidija zavida tako srečo lepi ciganki. Potem se zopet pokaže soba, kjer sta mladoporočenca sama in tam se dogodi oni pretresujoči dogodek, katerega Olesčn. izdajatelj lista „Bombe, oriše v svojem listu s fantastičnimi be- sedami. Zakaj, v poročni noči je ne- nadoma umrl srečen ženin in mlada, lepa ciganka je vdova in tudi dedinja ogromnega premoženja. Tedaj se jame, kakor piše „Bomba“, nekaj premikati, vedno bolj in bolj, in naenkrat završi po okolici kakor jata gavranov, da boljar ni umrl naravne smrti, da mu je zavidala mlada žena. Čuku, državni pravdnik imenuje pa to izdajatelja „Bombe“ pijanega fantasta. Lidija trdi srdita, da je Sanda morilka. Razbur- jenost raste čimbolj in vse hipoma ostrmi, ko javi — Sando. Kratko za tem pa pride policijski komisar in Landa je jetnica. Četrto dejanje nam kaže po- rotno obravnavo, polno zanimivosti in razburjenja. Zagovornik Sande in javni obtožitelj Čuku se trudita v ognjevitih besedah dokazati krivdo in nedolžnost Sandino. Pri tem državni pravdnik celo omedli, ker ga veže ljubezen do — Sande. Pa tudi zagovornik je zaljubljen v njo. Nenadoma nastane hrup, stražnik javi upor kmetov, katere so ogoljufali poslanci. Kmetje privrejo v dvorano. Jonel, zagovornik Sandin in vrl za- stopnik ljudskih pravic, bi kmalu po- stal žrtva razdivjanih. Zakaj, vodja je pomeril s samokresom in strel zadene — Sando, ki se je žrtvovala za svojega zagovornika.

Delo sodnikov je olajšano. Kdo pa je umoril Notara, boljarja, to pa bodo videli gledalci sami. Vsega ne moremo izdati. Vendar vemo že naprej, da bo zasluga ne samo igre, ampak tudi igralcev, da bo rosno marsikatero oko, da bo srce v prsih utripalo tesneje in močneje, polno čuvstvovanja.

Težka igra je to, močno težka, ker nastopa veliko oseb in se vrše večinoma sami tihi prizori. Tu bodo naši igralci pokazali, da umejo tudi to in da jim mimika ni neznana. Za njih trud pa jih bode občinstvo s polnoštevilnim obiskom gotovo odškodovalo.

Dasi je bilo opaziti pri vseh do- sedanjih predstavah, ki jih je priredilo „Dramatično društvo“, da tehnično osobje ume svojo nalogo in pri „Sne- gulčici“ se je videlo to posebno dobro. Kakor pa je piscu teh vrst na skrivaj izdal vodja tehničnega osobja naš marljivi g. Poseb, ki je res nad vse marljiv in ki se kaj dobro ume na to, hoče tudi tokrat presenetiti občinstvo.

Ponovno trdim, da pač ne bode nikomur žal, ako poseti predstavo dne 19. grudnia in uverjen sem, da se bo vračal iz slovenskega gledališča vsak

zadovoljen in s prepričanjem, da mu je nudil ta večer res lep užitek. —

Štajerske novice.

a Na delo za naše časopisje! Veliko je še krajev, kjer je naše na- rodnonapredno časopisje vse premalo razširjeno. Mnogo je še naših premož- nejših somišljenikov in narodnjakov, ki bi lahko imeli naročen „Narodni Dnevnik“. Dalo bi se tudi misliti na to, da bi si ga manj imoviti Slovenci naročali skupno, samo, da so dnevno podučeni o najvažnejših političnih do- godkih na Spodnjem Štajerskem in v zakonodajnih zastopstvih. Poleg tega gledamo in bomo gledali pri „Nar. Dnevniku“ vedno tudi na novičarski del ter prosimo takoj tu vnetega so- delovanja! Ne pozabite, da je „Nar. Dnevnik“ najboljša in najostrejša orožje spodnještaj. Slovencev in njihove Na- rodne stranke! Zatorej idite sedaj v praznikih vsi na delo za naše časo- pisje! To nedeljo se vrše sicer tudi zaupni sestanki glede časopisne agitacije v Mari- boru, Ptuju, Slov. Bistrici, Trbovljah, Hrastniku in Bre- žicah. Več pismeno. Prihodujič pri- dejo drugi kraji na vrsto. Delajte z nami za povzdigo „Narodnega Dnev- nika“: njegovi uspehi so vaši uspehi, njegov procvit in vpliv bo služil vam vsem v dobro — njegov propad pa bi zadel vse skupaj zelo globoko. Na delo torej za njega!

a Dr. Benkovič in „Narodni Dnevnik“. G. drž. posl. dr. Benkovič je interpeliral v državnem zboru za- radi „Nar. Dnevnika“, ki je svoj čas zelo ostro protestiral proti temu, da mariborski škof pusti še dalje duhov- nika kakor je kaplan Berk v Gornjem gradu v splošno združbo in pohujšanje prebivalstva. Dr. Benkovič se je s tem postavil za — Berka, pomislite, ka- plana Berka, kateri še nas do danes ni upal tožiti, dasi smo mu naštevali, sicer opravičeno, stvari, ki bi zadele vsakega poštenega človeka v dno duše. In za takega — duhovnika se zav- zame drž. posl. slovenskih kmetov, ki nikakor ne delijo Benkovič in Roš- karjevi hnažorov o časti, v državnem zboru! Toda vse za — vero in moralo!

a Za Friedjunga in njegove de- nunciacije Jugoslovanov se zavzema seveda tudi „Straža“ po „Slovenčevem“ vzgledu. Na koncu poročila pravi, da „zanimivost“ za proces raste od dne do dne. — Posebno sedaj, ko se izka- zuje neresničnost Friedjungovih, Fun- derjevih in Chlumeckega izpovedb, ka- tera je uničevalna za vse lažnjivce o Jugoslovanih, tudi za „Stražo“. Koliko dobi „Str.“ za laži o Supilu od Pije- vega društva?

a „Straža“ dela v svoji včerajšnji izdaji — saj drugače pri tem listu ni mogoče — prav neokusno reklamo za sebe. Med drugim čitamo tam dvoje zanimivih stvari. Na jednom mestu se pravi: „Liberalnemu časopisju manj- kajo oni nežni čuti domovinske lju- bezni, ki spajajo brata z bratom, narod s sveto rodno zemljo.“ Ne bodemo se hvalili; vprašamo samo, kje so „nežni čuti“ pri Roškar-Roschkerju, kje bratovska ljubezen pri besni gonji dr. Koroščevi? Ali mislite, da smo že pozabili, kako ste teptali v tla spomin na septemberske dogodke, kako ste besno preganjali v volilnem času naše kmete, učitelje, trgovce, obrtnike? Ali mislite, da smo že pozabili na Gove- diča, Güntherja in mariborskega škofa ter njegove poklone ptujskemu Orniču? Še lepša pa je druga: „Nekoč so se liberalci ogrevali za nagodbo z Ogrsko, danes so iste osebe zoper njo.“ Kje in kedaj se je Narodna stranka ogrevala za to nagodbo? Nasprotno, od svojega

početka sem ji je bila najdoslednejša nasprotnica. Pa laži o političnih nasprotnikih so očitno „oni nežni čuti domovinske ljubezni, ki spajajo brata z bratom.“ Glede dr. Ploja pa ponovno povemo, da nimamo nobenih zvez z njim; on je za svoje politične korake odgovoren ne Narodni stranki temveč svojim volilcem.

v Socialni odsek „Zveze slov. štajerskih učiteljev in učiteljic“ v Celju je razposlal te dni vsemu slovenskemu učiteljstvu na Štajerskem „Naročilni list“, s katerim se potem odseka skupno naročajo časniki in knjige ter odplačujejo v mesečnih obrokih, kar jako olajšuje sicer težko breme. Vse druge tovarišice in tovariše na Kranjskem, Primorskem in Koroškem prav uljudno vabimo, da se poslužijo te blagodejne naprave ter zahtevajo takoj naročilni list pod naslovom „Učiteljski socialni odsek“ — Griže pri Celju, Štajersko. Vsakdo dobi dva lista, ki ju naj popolnoma enako izpolni. Enega naj pošlje nemudoma blagajniku tovarišu Fran Voglarju v Celje, drugega pa obdrži sam za kontrolo. Ker je stvar nujna, prosimo, da se požurite! Prepričani smo, da bo vsakdo zadovoljen, kdor bo poskusil. Več o tem v 51. št. Učiteljskega Tovariša.

Češki umetniki v celjskem Nemškem domu. Nedavno tega se je vršil v celjskem Nemškem domu komorni glasbeni večer. Po vsporedu se je zbralo 5 umetnikov, med njimi neki častnik, pri jedni mizi. Ko so se nekoliko razgovorili, je rekel častnik: „Veste kaj gospodje, meni se zdi, da med nami ni nobenega pravega Nemca!“ Sledil je dogovor, da je hodil z jednim v Kralj. Vinogradih skupaj v šolo, drugi je navzlic svojemu franconskemu imenu tudi Čeh, in tako naprej: slednjič je vseh 5 „nemških“ umetnikov v najbolj nemškonalionalni hiši v Celju govorilo — češki. Baronu, pardon, pl. g. Jaboruegu se je zdela stvar tako naravna, da je dal v svojem glasilu te umetnike na vse kriplje hvaliti! Pa kaj bo z nemštvom v Celju, ako bo ta stvar šla tako naprej?

a Mladinski shod v Gotovljah, ki se je vršil preteklo nedeljo pri g. Malgaju, se je lepo obnesel. Vkljub skrajno neugodni vremenu in misijonu v Žalcu se je vendar zbralo čez 100 krepkih savinskih fantov in deklet, vnetih za svobodo in napredek. Predsedoval je tov. Antloga. O ciljih in namenih napredne mladinske zveze sta prav lepo govorila tov. Golavšek iz Griž in g. nadučitelj Brinar iz Gotovelj ter vzpodbujala mladino, naj se organizira, naj se potem organizacije loti dela. V prilog mladinske zveze so spregovorili nadalje tudi tov. Gorišek iz Griž, tov. Kopriva iz Petrovč ter tov. Kunej iz Celja. Vsi govorniki so želi burno pritrdjevanje in iz obrazov zborovalcev se je videlo veliko notranje navdušenje za novo napredno mladinsko gibanje. Videlo se je, da naša poštena slovenska mladina ni več voljna prenašati komande in služiti v štafazo nekaterim političnim hujskačem, ampak da se hoče prosto, svobodno in neovirano razvijati naprej v blagor kmečkega stanu in slov. naroda. — Izvolil se je tudi za podrobno krajevno organizatorično delo pododbor, kateremu načeluje tov. Fr. Piki iz Žalca. V odbor so pa bili izvoljeni sledeči tovariši in tovarišice: Ivan Antloga, Martin Steiner, Fr. Rančigaj, Cilka Piki, Rezika Antloga, Tončka Brinovc, Vincenc Flis vsi iz Gotovelj; iz Loznice: Fr. Krajšek, Jakob Kunst, Ivan Zagode, Minka Tratnik; dalje Pepi Jug, Toni Kurent, Terezija Oblak, Dora Bergmann, Viktor Pilihi, Dorči Lastnik, Terezija Šušterič, Karol Strahovnik in Josip Šušterič vsi

iz Žalca. — Zgorajšnja imena krajevnega pododborja so nam porok, da se bodo vsi izvoljeni zavedali dobro svojih prevzetih dolžnostij in vstvarili mogočno organizacijo, ki bo premagala vse nasprotnne sile in se borila za jednim ciljem — naše ljudstvo osvoboditi gospodarstva enega stanu. Živela slovenska napredna mladina!

v Danes zvečer k predavanju „Zveze nar. društev“ v celjski Čitalnici! Predava g. Karol Kveder o „Vzgojnem pomenu šole in domačije“. Začetek ob 8. uri. Pristop ima vsak Slovenec in Slovenka.

a Pogreb g. Pavla Detička. K našemu poročilu o pogrebu g. Pavla Detička imamo pripomniti, da se ga je udeležilo tudi odposlanstvo žalskega šokola z zastavo.

a V cesarsko biblioteko je prišla „Geschichte der Stadt Cilli“ od ravnatelja Gubota. S tem pa seveda ni rečeno, da bi bilo v knjigi kaj zgodovinske resnice.

v O božičnici celjskega „Turnvereina“ poročila „wahtarica“, da je bila dvorana — prenapolnjena. Bralec, ki se spominja našega poročila o 14 natakarjih in 12 gostih, se bode čudil dobremu želodcu celjskih nemškutarjev.

a Društvo jugoslovanskih železniških uradnikov obvešča tem potom vse tovariše, da se naznanjeni občni zbor ljubljanske podružnice ne more vršiti v nedeljo, dne 19. grudnia, ker vlada ni potrdila podružničnih pravil. — Shod se preloži na poznejši čas. — Izostane tudi naznanjeni družabni večer.

Odbor D. j. ž. u.

a Občinske volitve v Rajhenburgu 13. t. m. so se mirno izvršile. Izvoljeni so kompromisni kandidati.

a Kozjanski okrajni šolski svet je protestiral proti znani odredbi dež. šolsk. sveta, naj bi se pri kompetencah oziralo le na one prošnjike, ki so dovršili kako štajersko učiteljsiše. Vzglede za druge okrajne šolske svete in učiteljska društva!

a Rokovnjači v Ptuj. V tozadnem dopisu iz Ptuja je pomotoma izostal ta le odstavek: V manjših vlogah so nastopili gg. Jeza, ki je predstavljal komisarja Muleja, Burič, Vihar, Vavpotič, Kupčič, Vabič in Petek. Rešili so svoje vloge kot vojaki, ozir. kot rokovnjači prav dobro.

a Polhovke ne morejo videti. V Ptuj in okolici se nosi kakšnih 40 polhovk. Na ta slovenski izdelek se naši Germani tako jeze, da se že bojimo, da bi kateremu žolč ne počil. Ko se je pretečeni teden vračal neki trg. sotrudnik od gledališke vaje domov, so ga nahnulili nemški nastavljenici trdk: Fürst, Schranke in Schwab, kateri tudi zelo ljubijo slovenski denar s heil-klici in ga psovali z najgršimi psovkami. Res lepa olika teh ponočnjakov!

a Lepa Vida. V soboto, dne 18. t. m. se vprizori v deželnem gledišču v Ljubljani prvič opera „Lepa Vida“ po Jurčičevem romanu istega imena, danes največje delo na polju slovenske glasbe. Opero je komponiral štajerski rojak Žalčan, v muzikalnih krogih pod glasbeniškim imenom dobro znani gosp. Risto Savin, ki slušuje kot višji oficir na Ogrskem. Operni solisti, kakor tudi zbor in orkester so že končali svoje vaje, ki so se vršile deloma tudi pod osebnim vodstvom skladateljev. Že danes je ljubljanska kritika polna hvale težavne skladbe. — Dejanja se vrše deloma na slovenskih, deloma na italijanskih tleh ter je tudi tem primerna godba in petje strogo slovenskega, odnosno italijanskega značaja. Opera nam nudi vse znake globoko čutečega in vrlo naobraženega glasbenika. Savinčani, osobito pa Žalčani, ki se tudi zanimajo za procvit naše

glasbe, Vaša moralna dolžnost je, da kolikor možno v največjem številu pohitite dne 18. t. m. v Ljubljano, da izkažete s tem tudi simpatije svojemu rojaku gosp. Risto Savinu, sestavitelju tega epohalnega glasbenega dela, ki bo tudi osebno navzoč. — Savinčani, v soboto k svoji „Lepi Vidi“ v belo Ljubljano.

a Od Sv. Lenarta v Slov. gor. Šolarska kuhinja. — Božičnica. Za šolarsko kuhinjo, ozir. za božičnico smo sprejeli nastopne podpore: Mariborska posojilnica 50 K, Neimenovana 40 K, g. dr. Ilanig kot sodn. poravnava 15 K, tvrdka Singer 3 K, g. c. kr. notar Stupica 10 K in 4 K sodn. poravnave. č. g. Krener, kaplan 20 K, Šnip-snap 80 vin., g. Šuman Mat. nabral na šentlenartsko nedeljo 2 K, č. g. Janžekovič, župnik 20 K, č. g. Pavlič, kaplan 5 K, g. dr. Tiplič 5 K, g. Stupica, c. kr. notar 10 K, g. Arnuž, krčmar 5 K, g. Zemljič, trgovec 5 K, g. Krajgher, not. kand. 4 K, g. Zabukošek, učitelj 4 K, g. dr. Gorišek 10 K, g. Kramberger, knjigovodja 4 K, ga. Ivana Lešnik, posestnica 2 K, g. Lešnik, posestnik 2 K, g. dr. Ilanig 5 K, g. dr. Kronvogel 10 K, g. Rupnik, c. kr. ofic. 50 vin., ga. Ema Štukelj, knjig. soproga 2 K, ga. Sarnic, posestnica 2 K, g. Krajnc, c. kr. upravitelj 5 K, g. Fabijani, c. kr. poštar 5 K, g. Breznik, veleposestnik 2 K, g. dr. Lešnik 10 K, g. Polič, odv. uradnik 2 K, šentlenartski čitalničarji na Miklavževu 14 K, gosp. Polič je namreč dražil pečenega krampusa, ptujski čitalničarji 46 K 80 vin. Živila so poslali: č. g. Janžekovič, ga. Šilec, ga. Sarnic, g. Damiš, g. Kramberger. — Prav lepa hvala, Bog plati. Najtopleja zahvala pa se izreka velenjeni gospici Idi Toplak-ovi, hčerki c. kr. upravitelja v Ptuj. — Naša šolarska kuhinja veselo napreduje; lani je štela 48, letos 78 otrok. Lani je bila edina v trgu, letos mora konkurirati z nemško nasprotnico.

Kranjske novice.

Notarska zbornica za Kranjsko je na nedeljskem zborovanju izvolila za predsednika notarja Iv. Plantana.

o Glasbenik in kapelnik H. O. Vogrič se je nastanil v Ljubljani.

Čevljarji iz cele Kranjske imajo 26. t. m. zborovanje v Ljubljani. Leta 1910. se misli prirediti deželna razstava.

o Enketa o povzdigi domačega obrta na Kranjskem se vrši januarja meseca 1910 pri deželnem odboru v Ljubljani.

o Nesreča ali zločin? Poročali smo nedavno, da je v Kolpi utonil župnik Kramarič. „Slovenec“ sedaj izraža sum, da je bil napaden in čez most v Kolpo vržen. Našli so ga 7. t. m. pod Ozljem in ima na glavi poškodbo.

o Na jeseniškem kolodvoru je v nedeljo 12. t. m. 19 letnega delavca Mrenka, ko je skočil čez tir, zgrabil puhač železniškega vagona tako nesrečno čez prsa, da je Mrenk takoj mrtev obležal.

o Zimsko-športne vlake na Bled in Bohinj upelje ravnateljstvo državnih železnic v Trstu od 19. decembra do 1. marca ob nedeljah in praznikih. Dovolile so se tudi jako znižane vozne cene članom športnih društev za vse vlake v te kraje in sicer iz Ljubljane, Trsta in Gorice. Zimski šport v Bohinju narašča od leta do leta.

o V Kranju je umrl trgovec in obč. odbornik Martin Matiašič.

o Karnijske čepice, ki jih nosijo ljubljanski realci (srednješolci!), je vlada spoznala da niso „anstößig“. No, da!

Koroške novice.

d Častne kolajne za 40 letno zvesto službovanje so dobili uslužbenci v rudniku v Prevaljah: rudokop Juri Trap, strojni paznik in rudokop Ivan Čebulc, tesar Lenart Pasten, rudokop Simon Rebec in dnarica Radigunda Urisk.

d Nemška kultura. V Putschallu v moljski dolini na Koroškem so pred nedavnim časom fantje in dekleta zvalili hlapca s plesišča na zrak in tam so ga slekli, zvezali in pretepli. Potem, ko so tepenega reveža nagega prignali na plesišče, se je vsa surova sodrga z njim norčevala in godec Schmidl je zagodel celo poskočnico. Zadeva je prišla pred žandarmerijo, ali nikdo prizadetih ni hotel ziniti besedice. Obravnava v Celovcu je pa le našla prave krivce in deset izmed njih, fante in dekleta, so obsodili radi utesnjevanja osebne svobode na mesec dni ječe.

v Noge so zmrznile Jožefu Miklavu, ki je bil kot delavec uslužben pri klorotvornici Brühl v Celovcu. Ko je šel po noči domu, ga je prijel vlak, ki vozi iz Hüttenberga, v Celovec in mu potrl vsa rebra na desni strani. Ker je ranjeni revež ležal celo noč pod milim nebom, so mu še zmrznile noge. Dvomi se, da bi ostal pri življenju.

Primorske novice.

a Na manifestacijskem shodu za slovensko šolstvo v Trstu minolo nedeljo so poleg dr. Rybafa govorili tudi dež. posl. Ferluga, podpredsednik akad. ferij. društva „Balkan“ in predsednik N. D. O. dr. Jos. Mandič. Naravnost z elementarno silo je izbruhnilo v zborovanju ogorčenje naroda nad stoletnimi krivicami. Prekipelo je tudi navdušenje, ko se je prečitelo okoli 150 brzojavnih pozdravov iz vseh strani slovenske domovine in tudi iz drugih slovanskih krajev.

d Narodnost slovenskih (?) klerikalcev v Trstu. V Trstu je že dolga leta upeljana navada, da narodne dame pobirajo pri slovenskih rodbinah za „božičnico“, pri kateri se otrokom revnih slovenskih starišev razdele razna darila. To je v Trstu tembolj potrebno, ker tudi Italijani love s takimi malenkostmi slovensko deco v laški tabor. Tudi letos so se napotile narodne dame po Trstu nabirat daril. A kaj stori „Zarja“, zloglasno glasilo klerikalnih Slovencev (?) ki odobravajo odpravo slov. bogoslužja, izvršeno po škofu Naglu!! „Zarja“? Pozove svoje somišljenike, naj zaprejo narodnim damam vrata in jim obrnejo hrbet Brez pripombe!

a Tržaško društvo za straženje po noči je prevzelo enaka zavoda v Opatiji in Reki.

a 73 krat je bil kaznovan neki še le 35 let stari cunjar, katerega so sedaj za vselej pregnali iz Trsta.

a Svedrovci v Trstu. V uradu avstrijskega Lloydja so našli Wertheimovo blagajno, ki se je nahajala v uradu šefovem, navrtano. Storilci so začeli na vrhu vrtati in so napravili luknjo v premeru 9,5 cm. Ni jim pa delo nič zneslo, kajti v gorenjem delu tresora niso nič našli, dalje pa niso mogli seči. Bili bi pa lahko dobili 2000 krou. Tatovi so morali imeti dobre vetribe, ker nobena vrata niso nič poškodovana. Sveder s premerom 9,5 cm je edini, katerega policija ni mogla zapleniti, dasi se je dognalo, da so ga tatovi že trikrat rabili.

z Nemški Julfeier v Trstu se bo letos vršil samo enkrat, dne 17. t. m. Nastopili bodo, kakor priča vzpored, sledeči Nemci: Wotzel, v. Farfoglia, Schnler in Gludowatz. Torej 75% drugih.

d V tržaškem mestnem svetu se sedaj razpravlja o proračunu za l. 1910. Minoli teden se je šlo tudi za postavko o podpori 5000 K za Lego nazionale ter podporo Ciril-Metodovi šolski družbi. Socijalist Puccher je izjavil, da bode njegova stranka glasovala za podporo Legi, in da bi glasovala tudi za podporo slov. šolski družbi, ko bi ne bila — pod klerikalnim vplivom. Dasi so mu slovenski poslanci pojasnili, da družba ni klerikalna, da jo nasprotno klerikalci pobijajo, vendar se ni izjavil za podporo. Kako neki tudi? Kaj bi pa potem rekli Italijani? — Vkljub temu seveda ostanemo — „mednarodni“, vsem narodom pravični!! Hinavska igra!

o Tihotapstvo z vinom, ki se je vršilo že šest let v velikem obsegu, so odkrili v Gorici in radi tega zaprli več oseb.

z Burja v Trstu že divja od 11. decembra, vendar pa ni tako huda, kakor nastopi včasih. Hitrina v uri se ceni na 62 km, a moč jej je prav za prav mala, kajti do sedaj je pometala le nekoliko oken in napisov na cesti ter vzela temu ali onemu pokrivalo z glave.

z Češka Beseda v Trstu že šteje čez 200 članov.

z Novi poveljnik vojaškega zdravilišča v Opatiji mesto umrlega polkovnika Gvidona Wachterja je upokojeni polkovnik Jožef Neudecker.

a V Kanalu se je v nedeljo, dne 12. t. m. ustanovila podružnica Narodne Delavske Organizacije. Ustanovni občni zbor se je vršil ob ogromni udeležbi. Po zborovanju se je pred veliko množico vršil govorniški dvoboj med voditeljem N. D. O. dr. Jos. Mandičem in socijaldemokratskim vodjo dr. Tumo. — Tudi v Lokavcu se je v nedeljo ustanovila podružnica N. D. O.

d Radi sile v smrt. 44 let star upokojen sluga v Pulju je hotel umreti, ker ni mogel brez sredstev živeti. Da bi svoj cilj gotovo dosegel, je skočil iz drugega nadstropja neke hiše. Revez je bil pri priči mrtev. Imel je skrbeti za ženo in otroke; zato pa je dobival od države na mesec 24 kron.

Po svetu.

z Moža je ubila v Moskvi čevljarica Monahova, ker sta živela v vednem prepiru. Ko je spal, mu je zvezala noge in potem ga je ubila s sekiro, na kar se je sama javila.

z Vdovo je umoril na roparski način nekdo v Varšavi. Ovdovela Vaskievič je bila zelo premožna in je ravno dvignila v neki banki 35.000 rubljev. Neki možki, ki je vdovo na potu domu zasledoval, se sumi, da jo je umoril in oropal, pri čemur jej je pa pustil vse dragocenosti.

v Radi mučenja novincev je bilo obsojeno šest vojakov v Düsseldorfu na Nemškem deloma na 2, deloma na 4 mesece zapora.

z Ušla sta iz ječ v Lodzu dva politična zločinca, ki sta prej ubila dve straži, jima vzela uniformo in orožje in se tako oblekla. Streli ostalih straž ju niso zadeli.

a Zabava „boljših krogov“. V Parizu je prepovedala policija zasebno predstavo, pri kateri so kazali 30 živih ženskih slik, 16 do 18 let starih nagih deklet. Podjetnik je najel dvorano za dve predstave, a že prva se ni obnesla, ker jo je policija izjalovila. Vse osebe, „žive slike“, podjetnik in krog 150 žensk in možkih, ki so se bile udeležile predstave, se bodo zagovarjale radi prestopka proti pravici.

a Ponarejene pisemske znamke. Pri Italijanu Alfonso Cappellari so našli v Parizu v nekem hotelu kovčeg s 231.000 ponarejenimi znamkami po 10 centimov. 37 let stari mož je postal sumljiv, ker jih je začel zamenjavati v denar, takoj ko je prišel iz Bologne na Francozsko.

Carjevi pomočniki. Preiskava proti generalu Kaulbarsu je obelodanila take reči, da bodo morali generala prestaviti (!) iz Odese kam drugam. Kaulbars je uradno velik prijatelj Nemcev.

v Dober strežnik. V blaznici Saint-Illes pri Parizu je umrl bolnik, o katerem se je izkazalo, da ga je zadavil neki strežaj. Izkopali so sedaj več trupel nekdanjih blaznikov, ker se je obče govorilo, da je tudi te svoj čas zadavil že omenjeni strežaj.

v Požar v Valdivii je napravil škode 10 mil. pijastrov, katerih je sedem milijonov z zavaro alnino pokritih. Vlada bode zopet začela na pogoriščih graditi hiše. Pogorelci so večinoma Nemci, za katere se zbirajo milodari.

v Zmrznjeni mornarji. V pristanišče Erie je baje prijadral ribiški čoln z devetimi ribiči, ki so bili vsi zmrznjeni, in so držali kljub temu v rokah — vesla.

v Na ladjah za izseljence so si ameriški mornarji dovoljevali take nesramnosti napram ženskam, da je vlada odredila, da mora biti na vsaki ladji kak kontrolni uradnik.

Obrambni vestnik.

z Za družbo sv. Cirila in Metoda je poslal g. nadučitelj Jelovšek iz Virštanta K 3'30, ki so bile nabrane med virštanskimi križakarji povodom krsta novih kart v Leskovškovi gostilni.

z Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani prosi načelnštva svojih podružnic, da ji gotovo pošljejo do 25. decembra t. l. doneske letošnjega leta, da ji bo mogoče v kratkem napraviti sklepne račune in pa tudi zato, ker ona podporo nujno potrebuje radi velikih stroškov, ki jih je letos imela.

z Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani prosi oskrbnike nabiralnikov, da pobere iz nabiralnikov vse zneske ter jih ji v najkrajšem času vpošljejo, da se sklenejo tozadevni računi.

o Družba sv. Cirila in Metoda v Ljubljani ima v zalogi — poleg letošnjih originalnih božičnih razglednic — več tisoč komadov božičnih razglednic od lanskega leta, katere prodaja za lastno ceno t. j. 100 kom. 4 K. — Prosi se naročil tudi za te razglednice.

Najnovejša brzojavna in telefonična poročila.

Državni zbor.

Dunaj, 16. dec. Ob pol 7. uri zj. je končal posl. Holy svoj 4urni zaklj. govor h Kotlafevemu nujnemu predlogu. Zbornica je odklonila nujnost in razpravlja sedaj 2. nujni predlog čeških agrarcev. Seja traja od večeraj opoldne še neprenehoma dalje. Položaj je neizpremenjen.

Velika socijalistična demonstracija na Dunaju.

o Dunaj, 16. dec. — Socijalisti so sklenili protestirati proti razmeram v parlamentu z velikansko poulično demonstracijo delavcev, ki se bode najbrž izvršila prihodnjo nedeljo ali ponedeljek na Ringu. Natančni sklepi se to noč še niso storili.

Napadi grofa Bobrinjskega.

Petrograd, 16. dec. — Čuje se, da bode avstroogrski poslanik v Petrogradu, grof Berchtold po svoji vrnitvi obiskal Izvoljskega in mu bode „na prijateljski način“ očital napade grofa Bobrinjskega na Avstro-ogrsko v nekem govoru, katerega je imel grof v enem petrograjskem političnem klubu o bosanskem vprašanju. Zalotili so tudi pismo, katero je grof pisal nekemu akademiku v Lvovu, članu rusofilske lige.

Nezgoda nemškega prestolonaslednika.

o Berlin, 16. dec. Avtomobil nemškega prestolonaslednika je trčil na Šarlotenburški cesti blizu postaje Tiergarten v neki zasebni avtomobil. —

Prinčev adjutant je ranjen na plečih in na obrazu, prestolonasledniku samemu se ni zgodilo ničesar.

Bolezen kralja Leopolda.

d Bruselj, 16. dec. Dasiravno je kralj noč mirno prebil, so imeli zdravniki vendar ob 4. uri zj. posvetovanje. Rezultat je še neznan. Včeraj zvečer je bil večkrat brez zavesti.

d Bruselj, 16. dec. ob 11. uri dop. Stanje kraljevo se je zelo zboljšalo, tako da je izven nevarnosti.

d Bruselj, 16. dec. Kralj ni hotel sprejeti svoje hčere grofice Štefanije Lonyay, nekdanje soproge avstr. prestolonaslednika Rudolfa. O drugi hčeri, princezinji Lujizi Koburški, pa sploh noče ničesar slišati. — V gradu se mudi pri njem metresa, 35 letna baronica Vaughan, ki je baje pred kratkim časom porodila 75 letnemu kralju hčerko.

Tržne cene.

15. decembra.

Dunaj. Tendencia na žitni borzi je bila danes slaba. Lastitelji so zvišali zahteve za 5 vin. Opažala se je pa reserva in prometovalo se je malo. Tudi drugi premet je bil malenkosten. Koruza se je dvignila za 5 vinarjev.

Sladkor. Trst. — Centrifugal Pilés prompt K 34⁵/₈ do K 35¹/₄, za dec.-marec K 34³/₄ do K 35¹/₂. Tendencia: mirna.

Sladkor, Praga. Surovi sladkor prompt K 28'05, nova kampanja kron 24'55. — Tendencia je mirna. Vreme: mraz.

Budimpešta. Svinjad: ogrske stare, težke 148 do 149 v. mlade težke 154 do 155 vin., mlade, srednje 154 do 155 v. mlade, lahke 146—150 vin. zaloga 22.619 komadov. Prignano 33 komadov, odgnano 271. Ostalo torej 22.391 komadov. Tendencia trdna.

Budimpešta. Pšenica za april K 13'90, pšenica za oktober K 11'75, pšenica za maj K 13'74, rž za april 9'91, rž za oktober K 8'89, oves za april 7'58, oves za oktober K —, koruza za maj 6'69, ogrščica za avgust 13'30: Tendencia trdna, promet neznačen. Ponnde zmerne, efektivna pšenica in rž 5 vin. ceneja, drugo mirno. Veselje kupiti tudi zmerno. — Vreme: lepo.

Cena jajc na dunajskem trgu

dne 15. decembra 1909.

Jajca v zabojih	à 24	k po K 2'—
I-ma jajca v sodčkih	à 24 ¹ / ₂	„ „ 2'—
II-da „ „	à 25	„ „ 2'—
Niž. in gor.-avstrij.	à 27	„ „ 2'—
I-ma štajerska jajca	à 24	„ „ 2'—
II-da „ „	à 24 ¹ / ₂	„ „ 2'—
I-ma moravska „	à 25	„ „ 2'—
II-da „ „	à 25 ¹ / ₂	„ „ 2'—
Šleska jajca	à 26	„ „ 2'—
Hrvaška jajca	à 25	„ „ 2'—
Slavonska jajca	à 27	„ „ 2'—

Za zaboj à 1440 kom.:

I-ma bačka jajca	à K 116
I-ma banatska jajca	à „ 114
Zgornjeogrška jajca	à „ 113
I-ma sedmograška sortirana	à „ 114
I-ma „ nesortirana	à „ 112
Bosanska jajca	à „ 108
I-ma bolgarska jajca	à „ —
II-da „ „	à „ —
I-ma srbska „	à „ —
I-ma gališka jajca sortirana	à „ 110
I-ma „ nesortirana	à „ 108
I-ma ruska „	à „ 111
I-da „ „	à „ —
I-ma srednja jajca	à „ 84
I-ma mala „	à „ 80

Vreme: hladno. Tendencia: medla.

Trgovski pomočnik

ki je že bil samostojen trgovec, želi službe s 1. januarjem 1910 v kaki trgovini z mešanim ali s samim manu-fakturnim blagom, najraje kam na Sp. Štajersko. Resne ponudbe na upravn. ništvo pod 1887.

Listnica uredništva.

Ljubljana: Prisrčna hvala! Pride jutri. — Ptuj: Hvala, le pridno pišite! — Maribor: Za „Narodni List“ je danes že prepozno.

Na prodaj

je na **Spodnještajerskem** eno uro od železniške postaje, kjer obstoje tudi brzovlaki, oddaljeno posestvo z **dobro vpeljano gostilno in žganjetočem**, njivami, travniki in sadonosnikom pod zelo ugodnimi pogoji. Več pove: **Martin Vrbovšek**, posestnik in gostilničar pri **Sv. Štefanu**, p. Šmarje pri Jelšah.

611 2-1

Naročajte plačilne listke dr. sv. Cirila in Metoda.

Sprejme se takoj

uradnik

ki je že delal v kaki odvetniški pisarni. Pevec (basist) ima prednost.

Dr. Milan Gorišek
Sv. Lenart v Slov. goricah.

607 1

A 265/9.9

Naznanilo.

Dne 21. decembra 1909 dopoldne ob pol 11. uri se bode pri c. kr. okrajnem sodišču v Laškem potom prostovoljne licitacije na tri leta dalo v najem zemljišče umrlih zakonskih Karla in Karoline Cerovšek v Marijagradcu. — Predmet je stanovanjska hiša z gospodarskim poslopjem, travniki, njive in mlin.

Izključena je hosta, kakor tudi kamnolom. Najnižji ponudek znaša **1200 K.**

C. kr. okrajno sodišče Laško, odd. 1, dne 10. decembra 1909.

Sukna

in modno blago za obleke

priporoča firma

Karel Kocian

tvornica za sukno v **Humpolcu** na Češkem.

— Vzorci franko. —